

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

เนื่องจากในสภาวะปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป การทำธุรกิจต้องประสบกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้บุคคลต้องเข้าสู่ภาวะการล้มละลายกันมากขึ้น เมื่อลูกหนี้ได้ตกเป็นบุคคลล้มละลายมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วและได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้พอสมควรแล้ว จึงสมควรปลดลูกหนี้จากล้มละลาย ให้เขาสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ซึ่งมาตรการทางกฎหมายในการปลดบุคคลจากล้มละลายมีความสำคัญ เพราะจะทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินบางส่วนอันจะส่งผลให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้ที่หลุดพ้นนั้น ดังนั้น บทบัญญัติในการปลดบุคคลจากล้มละลาย มีจุดสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ การรักษาสมดุลระหว่างการให้ประโยชน์แก่ลูกหนี้ผู้สุจริตกับการคุ้มครองเจ้าหนี้ให้ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้บุคคลพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ใหม่ที่เพิ่งนำมาใช้ในกฎหมายล้มละลายไทย เนื่องด้วยการบัญญัติไว้เพียงมาตราเดียว และไม่มีบทบัญญัติหลักเกณฑ์อื่นมารองรับ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนและเกิดปัญหาขึ้นในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งเป็นที่มาของการแก้ไขหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปลดจากล้มละลาย ในร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ผู้เขียนจึงได้ศึกษาถึงแนวคิดและหลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลาย (Discharge) ว่าเป็นอย่างไร มีหลักการสำคัญใดบ้างที่ต้องคำนึงถึง ระบบที่ดีและเหมาะสมควรเป็นประการใด และจะได้อามาตรการและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยต่อไป

¹ “บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” หน้า 2.

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดและรูปแบบการนำมาใช้มีสาระสำคัญดังนี้

1. แนวคิดและหลักการปลดจากล้มละลายของบุคคลธรรมดา

ก) การปลดจากล้มละลาย (Discharge) เป็นการนำหลักการให้โอกาสลูกหนี้เริ่มต้นใหม่ (Fresh Start) มาใช้ โดยมีวิวัฒนาการมาจากการลงโทษลูกหนี้ในยุคแรก พัฒนาต่อมาจนเป็นการให้โอกาสลูกหนี้ที่สุจริตแต่โชคร้าย (honest but unfortunate debtor) ได้หลุดพ้นจากหนี้สินและเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

- เป็นการสนองตอบต่อวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายล้มละลาย
- มุ่งหมายเป็นรางวัลให้กับลูกหนี้ที่สุจริต
- มุ่งหมายเป็นรางวัลให้กับลูกหนี้ที่ให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สิน
- มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจและสินเชื่อบุคคล
- เป็นหลักสากลที่ใช้กับนานาประเทศ แตกต่างกันในเรื่องขอบเขตและการปรับใช้

เนื่องจากปัจจัยภายในด้านเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ

ข) การนำหลักการนี้มาใช้ตามกฎหมายของต่างประเทศ มีทฤษฎีสนับสนุน ได้แก่

- ทฤษฎีความร่วมมือของลูกหนี้ (The Debtors Cooperation)
- ทฤษฎีอรรถประโยชน์ต่อสังคม (The Social Utility Theory)
- ทฤษฎีความเมตตาและปัญหาทางศีลธรรม (The Humanitarian Theory and Moral Problems)
- ทฤษฎีระบบสินเชื่อจำนวนมากเกิน (The Systematic Over-borrowing Theory)
- ทฤษฎีจำกัดความรับผิดชอบและประสิทธิภาพของเศรษฐกิจ (The Limited Liability and Economics Efficiency Theory)

ค) การพิจารณาปลดลูกหนี้จากล้มละลาย มีจุดสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ

- การพิจารณาความสุจริตของลูกหนี้

- ระยะเวลาที่จะปลดจากลัมละลาย

ลูกหนี้ไม่ควรตกอยู่ในสถานะผู้ล้มละลายตลอดไป แต่ควรมีโอกาสได้รับการปลดจากลัมละลายซึ่งต้องพิจารณาว่าควรรานเพียงใด

- การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

เมื่อลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ไม่ต้องถึงกับทั้งหมด เพียงแค่บางส่วน ก็จะได้รับ การปลดจากลัมละลาย ซึ่งต้องพิจารณาว่าบางส่วนนี้ จะเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม

ง) เมื่อปลดลูกหนี้จากลัมละลายไปแล้ว หากลูกหนี้ไม่ทำหน้าที่ช่วยเหลือจัดการทรัพย์สิน ควรเรียกลูกหนี้อีกกลับเข้ามาสู่กระบวนการล้มละลายใหม่ ด้วยการเพิกถอนคำสั่งปลดจากลัมละลาย

2. รูปแบบการนำมาใช้

2.1 การปลดจากลัมละลายโดยคำสั่งศาล (Discharge by Order of the Court) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 พิจารณาได้ดังนี้

- ก) ความสุจริตของลูกหนี้

จากการศึกษาพบว่า หลักที่ศาลใช้พิจารณาว่าลูกหนี้ไม่สุจริต คือ

- ปกปิดฐานะของตน โดยนิ่งเฉยเสียไม่แจ้งข้อเท็จจริงให้เจ้าหนี้หรือบุคคลภายนอกทราบว่าตนเป็นบุคคลล้มละลาย

- หลบซ่อนตัว หรือออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วไม่กลับมาในลักษณะหนี้

- ทำให้ทรัพย์สินในกองทรัพย์สินลดน้อยลงไป

- ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สิน

- มีส่วนทำให้เกิดการล้มละลายขึ้น เช่น ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ประมาทเงินเลื้อยแรงในการทำธุรกิจ แกล้งผู้ความ แกล้งประวิงความ
- ทำให้เจ้าหนี้รายอื่นๆ เสียเปรียบ โดยการสมรู้ร่วมคิดกับเจ้าหนี้รายหนึ่งทำนิติกรรมขึ้น

ข) ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 72 – 75 วางหลักเกณฑ์ให้ศาลใช้ดุลพินิจปลด หรือไม่ปลด หรือปลดจากล้มละลายโดยมีเงื่อนไข โดยพิจารณาจากความสุจริตและข้อเท็จจริงตามความประพฤติของลูกหนี้โดยไม่ได้กำหนดระยะเวลาเป็นตัวเลขชัดเจน เว้นแต่มีเหตุผลพิเศษและล้มละลายมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ตามมาตรา 71

ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ยกเลิกการใช้ดุลพินิจของศาลตาม ม.72 – 75 และแก้ไขหลักเกณฑ์ของมาตรา 71 ให้ปลดจากล้มละลายเมื่อลูกหนี้ชำระหนี้สินให้แก่เจ้าหนี้ไม่น้อยกว่า 50% ซึ่งก็ยังคงไม่กำหนดตัวเลขเป็นรายปี แต่ดูที่จำนวนหนี้ที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้เป็นสำคัญ

ค) การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 และ ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของไทยกำหนดให้ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไม่น้อยกว่า 50% ในขณะที่กฎหมายออสเตรเลียไม่ระบุเป็นตัวเลขแน่นอน แต่วางแนวทางให้เป็นอำนาจของทรัสต์ที่จะตระหนักว่าการชำระหนี้สินนั้นเหมาะสมแล้วตามที่ทรัสต์เห็นสมควร² กฎหมายสิงคโปร์กำหนดว่าต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไม่น้อยกว่า 25%³

² The Bankruptcy Act 1966, Section 145.

³ The Bankruptcy Act 1999, Chapter 20, Section 124 (4) (B).

2.2 การปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย (Discharge by Operation of law)

การปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมายได้บัญญัติขึ้นโดย ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับการให้พ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ (Automatic Discharge) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 แต่ได้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและรัดกุมกว่า ดังมีสาระสำคัญดังนี้

ก) ความสุจริตของลูกหนี้

ตามร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย ถือว่าผู้ที่เคยถูกพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อนในช่วงระยะเวลา 5 ปี ก่อนหน้านี้ เป็นผู้บกพร่อง ไม่อาจล้มละลายใน 3 ปีได้ กฎหมายฉบับนี้ยังได้แยกบุคคลล้มละลายทุจริตออกเป็น 2 พวก ได้แก่

- บุคคลที่ทุจริตในกรณีทั่วไป (ตามนิยาม “บุคคลล้มละลายทุจริต” เดิม) ซึ่งได้แก่ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 163 – 170 หรือกระทำความผิดฐานยกยอกหรือฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา

- บุคคลที่ทุจริตในกรณีร้ายแรง โดยการกั๊ยมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เนื่องจากเป็นความผิดที่กระทบต่อบุคคลจำนวนมาก (ตามนิยาม “บุคคลล้มละลายทุจริต” ใหม่)

ผู้เขียนเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติได้ยกเลิกมาตรา 73 – 75 ทำให้ขอบเขตข้อเท็จจริงที่ถือว่าลูกหนี้ไม่สุจริตแคบลง ลูกหนี้ที่มีพฤติกรรมตามที่ มาตรา 73 – 75 เคยบัญญัติว่าไม่เหมาะสม ก็ยังถือเป็นผู้สุจริตเพราะไม่อยู่ในนิยามใหม่ของ “บุคคลล้มละลายทุจริต” และไม่เป็นข้อบกพร่องที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้อีกต่อไป ซึ่งเป็นการไม่สมควร

ข) ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

ร่างพระราชบัญญัติได้แก้ไขจากแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลเป็นการให้ศาลสั่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หากปรากฏว่าลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้วไม่น้อยกว่า 50% ซึ่งลูกหนี้จะปลดจากล้มละลายใน 3 ปี แต่อาจถูกขยายระยะเวลาเป็น 5 ปี หรือ 10 ปี ได้ ถ้าเป็นผู้ที่เคยล้มละลายมาก่อนหรือเป็นผู้ทุจริต ซึ่งเห็นได้ว่า การที่ลูกหนี้จะได้รับการปลดจากล้มละลายเร็วช้าเพียงใด จะขึ้นอยู่กับลักษณะข้อบกพร่องและความสุจริตของลูกหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย

กำหนด โดยศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจได้อีกต่อไป ในขณะที่กฎหมายออสเตรเลียยังคงให้เป็นดุลพินิจของทรัสต์⁴ และ กฎหมายสิงคโปร์ยังคงให้เป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงาน

ค) การหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลาย

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดไว้เพียงประการเดียว คือ การไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินโดยไม่มีเหตุอันสมควร

เมื่อพิจารณากฎหมายออสเตรเลียและกฎหมายสิงคโปร์แล้ว พบว่า กฎหมายออสเตรเลียกำหนดข้อเท็จจริงไว้หลายประการ ขึ้นอยู่กับความสุจริตของลูกหนี้ แบ่งเป็นเหตุที่เป็นความไม่สุจริตเล็กน้อย (ขยายระยะเวลาเป็น 5 ปี) และเหตุที่เป็นความไม่สุจริตร้ายแรง (ขยายระยะเวลาเป็น 8 ปี) เช่นเดียวกับกฎหมายสิงคโปร์ที่กำหนดเหตุไว้หลายประการให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจ

ผู้เขียนเห็นว่าหลักเกณฑ์นี้ไม่เหมาะสม เนื่องจากอาจส่งผลให้เหตุแห่งการหยุดนับเวลามีประการเดียว ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากล้มละลายเร็ว เป็นการไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ เพราะส่งผลให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้ที่หลุดพ้นนั้น

ง) การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ตามร่างพระราชบัญญัติ การที่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ 50% จะเป็นจุดที่นำมาพิจารณาว่าสามารถขอให้ศาลสั่งปลดจากล้มละลายก่อนระยะเวลา 3 ปี (ร่างมาตรา 71) แต่ไม่ใช่จุดที่จะนำมาพิจารณาว่าจะได้รับการปลดจากล้มละลายโดยผลกฎหมายหรือไม่ เพราะในทันทีที่ครบ 3 ปี ก็สามารถร้องขอต่อศาลให้ปลดจากล้มละลายได้หากเป็นผู้สุจริต เว้นแต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะยื่นขอให้หยุดนับระยะเวลาเท่านั้น (ร่างมาตรา 72)

กฎหมายสิงคโปร์จะมีความชัดเจนในเรื่องตัวเลขหนี้ที่ได้ชำระมากกว่า เพราะกฎหมายกำหนดให้จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไปแล้วบางส่วน และคงเหลือหนี้ไม่เกิน 500,000 \$ เจ้าพนักงานจึงจะออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายให้

⁴ The Bankruptcy Act 1966, Section 149 D.

2.3 การปลดจากล้มละลายโดยการออกหนังสือรับรองของเจ้าพนักงาน (Discharge by certificate of Official Assignee)

หลักการนี้เป็นไปตามกฎหมายสิงคโปร์ ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายให้ ซึ่งจะจำกัดการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานโดยวางขอบเขตพฤติการณ์ที่จะใช้ดุลพินิจไว้ในกฎหมาย และมีมาตรการคัดค้านของเจ้าหนี้ที่ไม่เห็นชอบด้วยการปลดจากล้มละลายนั้น การที่สิงคโปร์ใช้หลักการนี้ได้ผลนั้น นอกจากจะมีมาตรการจำกัดการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานแล้ว สิงคโปร์ยังมีความพร้อมด้านบุคคลากร มีเจ้าพนักงานทั้งที่เป็น The Official Assignee และ Private Trustee เป็นผู้ปฏิบัติการ และยังมี IPTO เป็นผู้ดูแลและกลั่นกรอง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ารูปแบบนี้ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย เนื่องจากเห็นว่าศาลมีความเหมาะสมในการสั่งการเกี่ยวกับสถานะของบุคคล และประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์มีความแตกต่างกันในเรื่องบุคคลากรและหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย

6.2 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การปลดจากล้มละลายมีความเหมาะสม และสามารถรักษาสมาคมระหว่างการทำประโยชน์แก่ลูกหนี้ผู้สุจริตกับการคุ้มครองเจ้าหนี้ให้ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม ผู้เขียนมีความเห็นดังนี้

1. ควรคำนึงถึงหลักการพื้นฐานของการปลดจากล้มละลายเป็นจุดสำคัญ ไม่ว่าจะนำมาใช้ในรูปแบบใด ก็ควรยึดแนวความคิดการให้โอกาสลูกหนี้เริ่มต้นใหม่ (Fresh Start) ได้อย่างเหมาะสม ด้วยการให้เป็นรางวัลให้กับลูกหนี้ที่สุจริต และเป็นรางวัลให้กับลูกหนี้ที่ให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สิน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงหลักการพื้นฐานดังนี้

ก) พฤติการณ์ที่แสดงถึงข้อบกพร่องและความไม่สุจริตของลูกหนี้

- ปกปิดฐานะการเป็นบุคคลล้มละลายของตน ไม่แจ้งให้อีกฝ่ายทราบขณะทำนิติกรรม

- หลบซ่อนตัว หรือออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วไม่กลับมา
- ทำให้ทรัพย์สินในกองทรัพย์สินน้อยลงไป
- ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สิน
- มีส่วนทำให้เกิดการล้มละลายขึ้น
- ทำให้เจ้าหนี้รายอื่นเสียเปรียบ ด้วยการเลือกปฏิบัติ

ข) ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย ควรกำหนดไว้เป็นระยะเวลาที่แน่นอน อาจะกำหนดไว้เป็นตัวเลขจำนวนปี หรือ กำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในเรื่องคุณสมบัติของบุคคลก็ได้

ค) การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ลูกหนี้อาจไม่ต้องชำระหนี้ทั้งหมด เพียงแค่ชำระบางส่วนก็ควรได้รับการปลดจากล้มละลาย

ง) มีหลักการเพิกถอนคำสั่งปลดจากล้มละลายเพื่อให้ลูกหนี้เข้ามาอยู่ในกระบวนการล้มละลายใหม่ หากไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

2. หลักการปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล และการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการนำมาใช้ เพียงแต่ยังมีรายละเอียดบางประการที่ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้บทบัญญัติดังกล่าวเหมาะสมและชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังนี้

ก) เพิ่มพฤติการณ์ที่ถือว่าลูกหนี้ไม่สุจริตเข้าไว้ในนิยามของ “บุคคลล้มละลายทุจริต”

ผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ยกเลิกพฤติการณ์ตามมาตรา 73 – 75 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 นี้ทิ้งเสีย โดยมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงไม่ให้ศาลใช้ดุลพินิจ แต่ให้ศาลสั่งปลดจากล้มละลายตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดนั้น จะมีผลให้ขอบเขตข้อเท็จจริงที่ศาลเคยถือว่าลูกหนี้ไม่สุจริตหายไป ทำให้ขอบเขตความสุจริตของลูกหนี้แคบลงและไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ เนื่องจากลูกหนี้ที่มีพฤติกรรมตามที่มาตรา 73 – 75 เคยบัญญัติไว้ก็ยังคงถือเป็นผู้สุจริต เนื่องจากไม่อยู่ในนิยามใหม่ของ “บุคคลล้มละลายทุจริต” และยัง

ไม่ถือเป็นข้อบกพร่องที่ศาลจะใช้ดุลพินิจได้อีกต่อไป ซึ่งเป็นการไม่สมควร เพราะไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ผู้ได้รับความเสียหายในหนี้ที่หลุดพ้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมนิยามของ “บุคคลล้มละลายทุจริต” ให้ครอบคลุมถึงพฤติกรรมดังกล่าวด้วย

ข) ควรเพิ่มเติมเหตุที่เจ้าพนักงานจะขอให้หยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลาย

เหตุที่เจ้าพนักงานจะขอให้ศาลสั่งหยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลายนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเพียงประการเดียว คือ การไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจัดการทรัพย์สินโดยไม่มีเหตุอันสมควร เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของออสเตรเลียแล้ว พบว่ากฎหมายออสเตรเลียรัดกุมกว่าเพราะกำหนดข้อเท็จจริงไว้หลายประการตามลักษณะความร้ายแรงของเหตุไม่สุจริตนั้น และกฎหมายสิงคโปร์ก็กำหนดไว้หลายประการเช่นกันเพื่อให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้

ทั้งนี้ หากได้เพิ่มเติมเหตุการณ์ขอหยุดนับระยะเวลาให้มีประการอื่นด้วยแล้ว ก็อาจเป็นช่องทางให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจได้ แต่เพื่อเป็นการพิทักษ์ผลประโยชน์ของลูกหนี้ด้วย จึงควรกำหนดให้ลูกหนี้มีโอกาสโต้แย้งเป็นรูปธรรม และกำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจตัดสินเป็นที่สุด

3. รูปแบบการปลดจากล้มละลายโดยการออกหนังสือรับรองของเจ้าพนักงาน ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย

หลักการของประเทศสิงคโปร์ในเรื่องนี้ แม้จะมีข้อดีในแง่ที่ช่วยให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายเร็วขึ้น ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย มีคดีความค้างศาลอยู่น้อยลง⁵ และยังมีมาตรการอื่นตามกฎหมายสิงคโปร์ที่จำกัดขอบเขตการใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน และมีมาตรการคัดค้านของเจ้าหนี้อยู่ด้วยก็ตาม แต่ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย โดยมีเหตุผล คือ

⁵ Millennium Report 2000 of IPTO. The Book of the Insolvency & Public Trustee's Office, 2000, pp. 30 – 31.

- การปลดจากล้มละลายเป็นเรื่องสถานะของบุคคล จึงควรให้ศาลเป็นผู้สั่งทั้งกรณีการสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย(มาตรา 61)และในกรณีให้เขาเริ่มต้นใหม่ด้วยการสั่งปลดจากล้มละลายด้วย
- ประเทศสิงคโปร์และประเทศไทยแตกต่างกันในเรื่องบุคคลากรและหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย หลักการที่เหมาะสมกับประเทศสิงคโปร์จึงอาจไม่เหมาะสมกับประเทศไทยก็เป็นได้